

УДК: 616.89-008.441.44 (477.54)

*Бачериков А. М., Матузок Е. Г., Карамушко І. В.,
Лакінський Р. В., Ткаченко Т. В., Малихіна Н. А.
ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології
НАМН України» (м. Харків)*

СПРОБИ САМОГУБСТВА ШЛЯХОМ САМООТРУЄННЯ У МІСТІ ХАРКОВІ

На базі архівів міської токсикологічної лікарні ми вивчили 599 суїцидальних спроб самоотруєння, що були скоєні мешканцями міста впродовж 2008—2010 років. Співвідношення кількості спроб, які здійснили чоловіки до спроб, що здійснили жінки, становить 1:2,21. За цей період намагалося піти з життя шляхом самоотруєння 581 особа.

Мінімальний вік самогубства становив 16 років, максимальний — 96 років. Найбільш часто скоювали спроби самогубства особи у віковій групі 20—29 років — 36,73 % від загальної кількості спроб. Особи молодші за 30 років здійснили 43,91 % від загальної кількості спроб у популяції. Як у чоловіків, так і у жінок пік самогубної активності припадав на віковий період 20—29 років. У цієї групи чоловіки здійснили 39,15 % від усіх спроб. Жінки такого віку здійснили майже чверть від усіх спроб самоотруєння. Співвідношення спроб серед чоловіків та жінок у віковій групі 10—19 років складало 1:3,3; у групі 20—29 років 1:1,97; 30—39 років 1:1,71; 40—49 років 1:2,44; 50—59 років 1:2,41; 60—69 років 1:1,77, а у групі 70—79 років 1:7,67.

Найбільше суїцидів було здійснено з 15-ї до 24-ї години — 54,42 % від загальної кількості спроб. Кількість самогубств у кожні 3 години цього періоду коливалася у межах 16,86 % — 19,70 % від їх загальної кількості. Мінімум самоотруєнь спостерігався з 3-ї до 6-ї години ранку — 3,51 % від усієї кількості самогубних спроб. У чоловіків з 15-ї до 24-ї години трапилося 59,26 % від загальної кількості самоотруєнь серед чоловіків, за кожні 3 години цього періоду мали місце від 18,51 % до 21,16 % від загальної кількості отруєнь у чоловіків. У жінок найвища самогубна активність спостерігалася з 12-ї до 24-ї години — 67,32 % від загальної кількості отруєнь у жінок, за кожні 3 години цього періоду жінки здійснювали від 14,87 % до 19,02 % від загальної кількості спроб у жінок.

Найбільшу кількість спроб вкоротити собі віку у дослідженій популяції було здійснено навесні (30,05 %), найменше — взимку (18,20 %). Влітку та восени кількість спроб у загальній популяції була майже однаковою. Чоловіки найчастіше намагалися вмерти навесні, найрідше — взимку (32,80 % та 18,52 % від загальної кількості чоловічих спроб відповідно). У жінок максимум також мав місце навесні, а мінімум взимку — (28,78 % та 18,05 % від загальної кількості спроб у жінок відповідно).

За даними анамнезу та лабораторної діагностики у 45,57 % випадків хворі вживали етанол перед самогубством, або під час прийому хімічних речовин із суїцидальною метою (чоловіки: жінки = 1:1,65). За даними лабораторної діагностики на момент госпіталізації алкоголь у крові пацієнтів був знайдений у 36,89 % від загальної кількості випадків самогубств. Тест на етанол був позитивним у 45,50 % спроб у чоловіків та 32,93 % спроб у жінок.

Максимальна виявлена концентрація етанолу становила 2,8 ‰. Легкий ступінь алкогольного сп'яніння (0,1—1,5 ‰) був визначений у 86,87 % від усіх аналізів крові, у яких був знайдений етанол. Така концентрація була зафіксована у 89,53 % позитивних на етанол аналізів у чоловіків та 85,19 % позитивних на алкоголь аналізів у жінок.

Таким чином, більшість спроб самоотруєння здійснювали жінки; як чоловіки так і жінки у працездатному віці; спостерігаються добові та сезонні коливання щодо спроб самоотруєння; виявлення етанолу в крові суїцидентів вказує на той факт, що вживання алкоголю сприяє здійсненню спроби.

УДК: 616.89-008.441.44: 312.27

*Бачериков А. М., Матузок Е. Г., Хімчан А. І.,
Гуржий Т. П., Лакінський Р. В., Малихіна Н. А.
ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології
НАМН України» (м. Харків)*

СУІЦИДАЛЬНІ СПРОБИ САМООТРУЄННЯ У ОСІБ, ЯКІ ЗВЕРТАЛИСЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ДО МІСЬКОЇ ПСИХІАТРИЧНОЇ СЛУЖБИ

У архівах токсикологічного відділення, яке надає медичну допомогу жителям м. Харкова, ми виявили, що поміж 599 спроб самогубства шляхом самоотруєння за 2008—2010 роки 153 (25,54 %) було здійснено особами, які зверталися

за допомогою до міської психіатричної служби. Аналіз групи осіб, які зверталися в психоневрологічні заклади, виявив, що співвідношення спроб суїцидів серед чоловіків та жінок у таких пацієнтів склало 1:1,73. Чоловіки, які страждали на психічні розлади (перша група) здійснили 29,63 % від загальної кількості спроб серед чоловіків. Психічно хворі жінки (друга група) скоїли 23,66 % від усієї кількості спроб самоотруєння серед жінок.

Найбільш часто намагалися вкоротити собі віку шляхом самоотруєння хворі на шизофренію, шизотипові та маячні розлади F 2 (34,64 % від загальної кількості спроб, які вчинили пацієнти); на невротичні, пов'язані із стресом та соматоформні розлади F 4 (24,18 %); афективні розлади настрою F 3 (14,37 %); органічні, включно із симптоматичними психічними розладами F 0 (11,76 %). Така сама частота нозологічної приналежності спостерігалася у кожній статі окремо.

Найбільш часто хворі намагалися отруїтися у віці 20—29 років та 30—39 років. Обидві ці вікові групи разом здійснили 57,52 % від усіх спроб самогубства пацієнтів. Спроби, здійснені чоловіками у цьому віці склали майже чверть від загальної кількості самогубств у пацієнтів та 69,64 % від кількості незавершених спроб у першій групі. Самоотруєння у жінок цієї вікової групи склали майже третину від усіх спроб пацієнтів та 50,52 % від загальної кількості спроб у другій групі.

У дослідженій популяції хворих найбільше людей намагалося піти з життя по понеділках та суботах (відповідно 17,65 % та 18,95 % від загальної кількості спроб у чоловіків та жінок), найменше — по п'ятницях та неділях (відповідно 11,11 % та 9,80 % від спроб, здійснених пацієнтами). У першій групі розподіл отруєнь за днями доби був більш-менш рівномірним, лише по суботах спостерігався виражений максимум — 25 % від усіх замахів у групі. Самогубна активність жінок була високою на початку тижня (20,62 % від усіх спроб у другій групі по понеділках та 18,56 % по вівторках), а також по суботах (15,46 % від спроб у другій групі). Найменше замахів було по неділях — 8,25 % від загальної кількості намірів серед жінок.

Сезонний максимум кількості самогубств мав місце навесні — 36,60 % від загальної кількості спроб у пацієнтів міської психіатричної служби. Мінімальна кількість незавершених суїцидів спостерігалася взимку та влітку — 16,99 % та 19,61 % відповідно від загальної кількості замахів вкоротити собі життя у психічно хворих.

Як у першій, так і у другій групах максимальна кількість намагань здійснювалася навесні. У чоловіків таких випадків було 37,5 % від усіх спроб у першій групі, у жінок — 36,08 % від усіх спроб у другій групі. Найменше самогубств чоловіки зробили влітку — 12,5 % від усіх спроб у першій групі, а жінки — взимку — 13,40 % від усіх спроб у другій групі.

За даними анамнезу та лабораторної діагностики в обох групах разом у 54,90 % випадків самогубці вживали алкоголь перед, або під час здійснення самогубної спроби. За цим показником співвідношення чоловіки: жінки було 1:2,5. П'яні самогубства склали 42,86 % від усіх замахів першої групи та 61,86 % від усіх замахів другої групи. У 28,76 % від загальної кількості спроб у крові суїцидентів при госпіталізації виявлено наявність етанолу. Жодного випадку концентрація етанолу не перевищувала 1,5 ‰.

УДК: 616.89-008.441.13-008.444.9:599.324.4

Бевзюк Д. А.

*ГУ «Інститут неврологии, психиатрии и наркологии
НАМН Украины» (г. Харьков)*

НЕЙРОФИЗИОЛОГИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ ТРАНСФОРМАЦИИ СОЦИОФОБИЙ В АГРЕССИВНОЕ ПОВЕДЕНИЕ В УСЛОВИЯХ ДЕПРИВАЦИИ ГЕДОНИЧЕСКОГО ПОВЕДЕНИЯ У КРЫС

Согласно нашей концепции смысловое понятие агрессивности приобретает значение как адаптивная реакция, а агрессивное поведение как стратегическая мотивация, которая возникает при нарушении жизненно важных констант и направлена на их извлечение, сопровождается изначально фобией, тревогой, а затем положительной эмоцией приобретенных свойств агрессора, самоутверждения.

Важным фактором трансформации социофобий в агрессивное поведение является депривация гедонического поведения. Для моделирования социофобий нами использован метод зоосоциального конфликта Кудрявцевой (1999). Модель гедонического поведения у крыс создавали 60—70 дней путем окулирования их тлеющим каннабисом в лабиринтной методике (Бевзюк Д. А., Кириллова Н. А. 2008). В центре лабиринтного коридора находилась камера, позволяющая через сообщающиеся отверстия